

INTERCULTURELE GESPREKSVOERING EN CULTUURSENSITIEF WERKEN IN DE HULPVERLENING

VROEGSIGNALERING LVB EN GGZ BIJ JONGEREN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND

Live Online Learning!

Overzicht training: 5 x 90 minuten

1. Kennismaken & Introductie: wat is cultuur/ bewustwording
2. Cultuursensitief communiceren
3. GZZ en cultuursensitief werken
4. LVB en cultuursensitief werken
5. Mijn cultuursensitieve houding en handelen: wat is toegevoegd, welke nieuwe leervragen opgedaan? Hoe gaan wij ermee verder?
6. Intervisie sessie: waar loop ik in praktijk nog tegenaan? Hoe hier mee om te gaan?
7. **NB. 5 sessies en evaluatie verplicht voor accreditatie**

WAT GAAN WE VANDAAG DOEN?

- Kennismaking: “Wie is je vader en wie is je moeder”
- Quiz
- Waarom deze training
- Doelen
- Wat is cultuur?
- Cultuur en Relatie Hulpverlener- Client
- Wat is cultuursensitief handelen?

HUISREGELS

- Zet microfoons uit
- Handje opsteken/ gebruik emoticons
- Chat: publiek of privé
- Even weg? Koffiekopje
- Sessie wordt opgenomen.

- Wat als er iets fout gaat?
 - Video/ geluid valt weg?
 - Mogelijk verbindingsproblemen: Zorg voor vaste kabel, dicht bij router. Zet evt. webcam uit.
 - Lukt dat niet, log uit en gebruik dan opnieuw dezelfde link om binnen te komen.

VERTEL TANTE ES:
WIE IS JE VADER?
WIE IS JE MOEDER?

*Wat er ook
gebeurt, altijd
blijven lachen*

*Wie A zegt
moet ook B zeggen*

*Van het concert
des levens
krijgt niemand
een program.*
*Je eventuele voetnoot.
(niet verplicht)*

*"Tel wat je
hebt en niet
wat je
mist..."*

WAAROM DEZE TRAINING?

1.3 Relatief minder allochtone jongeren in jeugdhulp

In het eerste kwartaal van 2015 ontvingen 30 590 niet-westerse allochtone jongeren jeugdhulp. Dit komt overeen met 4,1 procent van alle niet-westerse allochtone jongeren in Nederland. Bij westerse allochtone jongeren is dit 4,2 procent. Deze percentages zijn lager dan bij de autochtone jongeren. Vijf procent van de autochtone jongeren ontving jeugdhulp.

1.3.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 1e kwartaal 2015*1)

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2015)	Jongeren r
Totaal	4 460 825	
Geslacht jongens	2 280 195	

Cultuursensitieve zorg is kostenbesparend

Zorg afgestemd op de culturele achtergrond van de patiënt levert niet alleen op kwalitatief betere zorg op, het is ook kostenbesparend. ZonMw stelt daarom geld beschikbaar ter ondersteuning van projecten om de migrantenzorg binnen ziekenhuizen te verbeteren.

20 tot 80 procent van de patiënten in Nederlandse ziekenhuizen heeft een migrantenachtergrond. Deze groep patiënten scoort gemiddeld lager wat betreft patiëntenuitkomsten, doelmatigheid en

Dakloos: vaker jong en niet-westers

Nederland telde op 1 januari 2016 naar schatting 31 duizend daklozen van 18 tot 30 jaar. Dat zijn er ongeveer evenveel als een jaar eerder, maar de samenstelling van deze groep is behoorlijk veranderd. Er zijn aanmerkelijk meer jongere daklozen (18 tot 30 jaar), terwijl ook het percentage daklozen met een niet-westerse migratieachtergrond is toegenomen. Dat meldt CBS op basis van de jaarlijkse schatting van het aantal daklozen.

In 2015 is het geschatte aantal daklozen in Nederland fors toegenomen, van 20 duizend in 2015 tot 31 duizend in 2016 nam dit aantal niet verder toe.

Allochtone patiënten vaker depressief en angstig

Allochtone patiënten blijken vaker last te hebben van angst en depressieve gevoelens dan autochtone patiënten. Vooral eerste generatie Marokkaanse en Turkse patiënten blijken gevoelig voor angst en somberheid.

Dit blijkt uit onderzoek van Gerlinde Haverkamp van het **Sint Lucas Andreas Ziekenhuis** in Amsterdam. Van de autochtone patiënten bleek 54% last te hebben van angst of depressieve gevoelens, terwijl 66% van de allochtone patiënten aangaf hiermee te kampen. 'Het is van groot belang dat artsen zich hiervan bewust zijn'.

'Controleer allochtone kinderen eerder op psychische problemen'

Gepubliceerd: 02 oktober 2015 10:12
Laatste update: 02 oktober 2015 10:16

Nederlandse scholen zouden leerlingen met een Marokkaanse of Turkse achtergrond standaard moeten controleren op psychische stoornissen, stelt een promovenda van de Vrije Universiteit.

Psychiater in opleiding Marcia Adriaanse promoveert vrijdag aan het VU Medisch Centrum op een onderzoek onder 1500 Marokkaans- en Turks-Nederlandse kinderen.

gedragsproblemen en psychotische ervaringen dan autochtone als volwassenen vaak minder goed mee in de daarom standaard moeten controleren

dit
U in
zijn

ORZAKEN?

Jongeren met een migratieachtergrond vinden moeizaam aansluiting bij de in Nederland geboden –lichtere– psychische zorg.

Mogelijke oorzaken?

DOELEN SESSIE 1

Na deze 1e sessie ..

1. Zijn jullie je bewust van het feit dat de culturele achtergrond van cliënten en die van jezelf een rol spelen in het hulpverleningsproces.
2. Weet je tegen welke problemen of knelpunten je aan kunt lopen
3. Weet je wat cultuursensitief werken is en ken je de kracht van een cultuursensitieve houding.

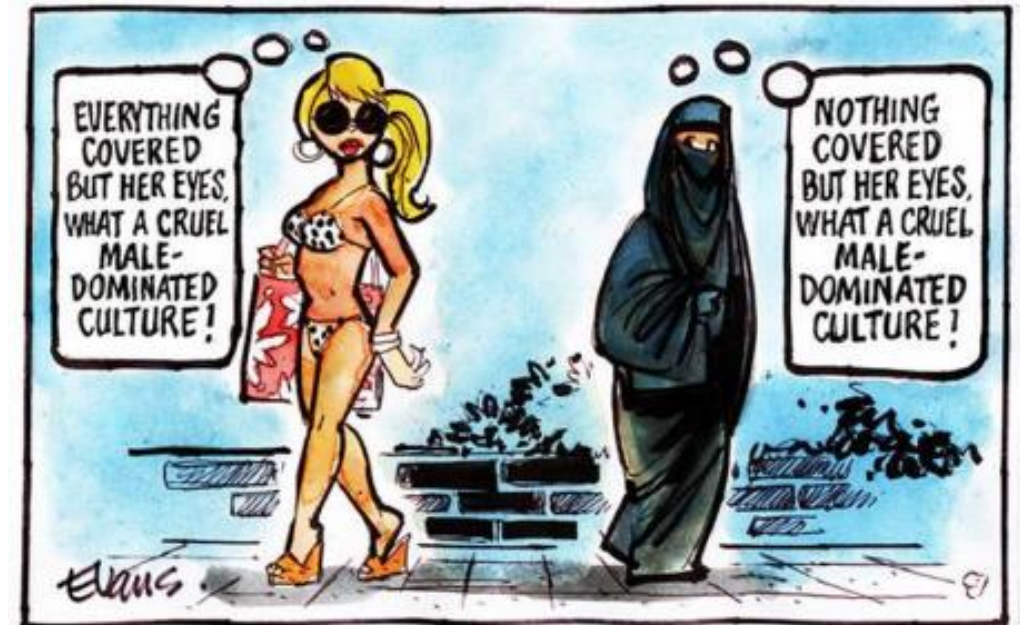
EVEN OPWARMEN
MET EEN QUIZZZ VAN
TANTE ES!

QUIZVRAAG 1

Iemand die makkelijk schakelt tussen diverse werelden en zijn/haar gedrag en beoordeling kan afstemmen op de context is:

- A. Ethnocentrisch
- B. Cultuursensitief
- C. Ethnorelatief
- D. Cultureel intelligent

QUIZVRAAG 1

Iemand die makkelijk schakelt tussen diverse werelden en zijn/haar gedrag en beoordeling kan afstemmen op de context is:

- A. Ethnocentrisch
- B. **Cultuursensitief**
- C. Ethnorelatief
- D. Cultureel intelligent

QUIZVRAAG 2

Welke aandoening(en) komen meer voor bij cliënten met een migratieachtergrond?

- A. Schizofrenie
- B. Diabetes mellitus
- C. Darmaandoeningen
- D. Depressie

QUIZVRAAG 2

Welke aandoening(en) komen meer voor bij cliënten met een migratieachtergrond?

- A. Schizofrenie
- B. Diabetes mellitus
- C. Darmaandoeningen
- D. Depressie

SPECIFIEKE ZIEKTEN/AANDOENINGEN

LICHAMELIJK

- Meer hoofdpijn
- Meer darmaandoeningen
- Infectieziekten (malaria, hepatitis)
- Helicobacter Pylori (maagzweer)
- Genetisch bepaalde ziekten
- Familiare mediterrane koorts
- Meer diabetes mellitus
- 2x zo veel pijnstillers gebruikt
- Vit.D gebrek (gepigmenteerde huid)
- Kortere levensverwachting i.v.m. laag SES/
ongezonde levensstijl

PSYCHISCH

- Trauma
- Vaker gelijktijdig somatisch en psychisch
- Schizofrenie
- Kortere levensverwachting

Bron:

WWW.HUISARTS-MIGRANT.NL

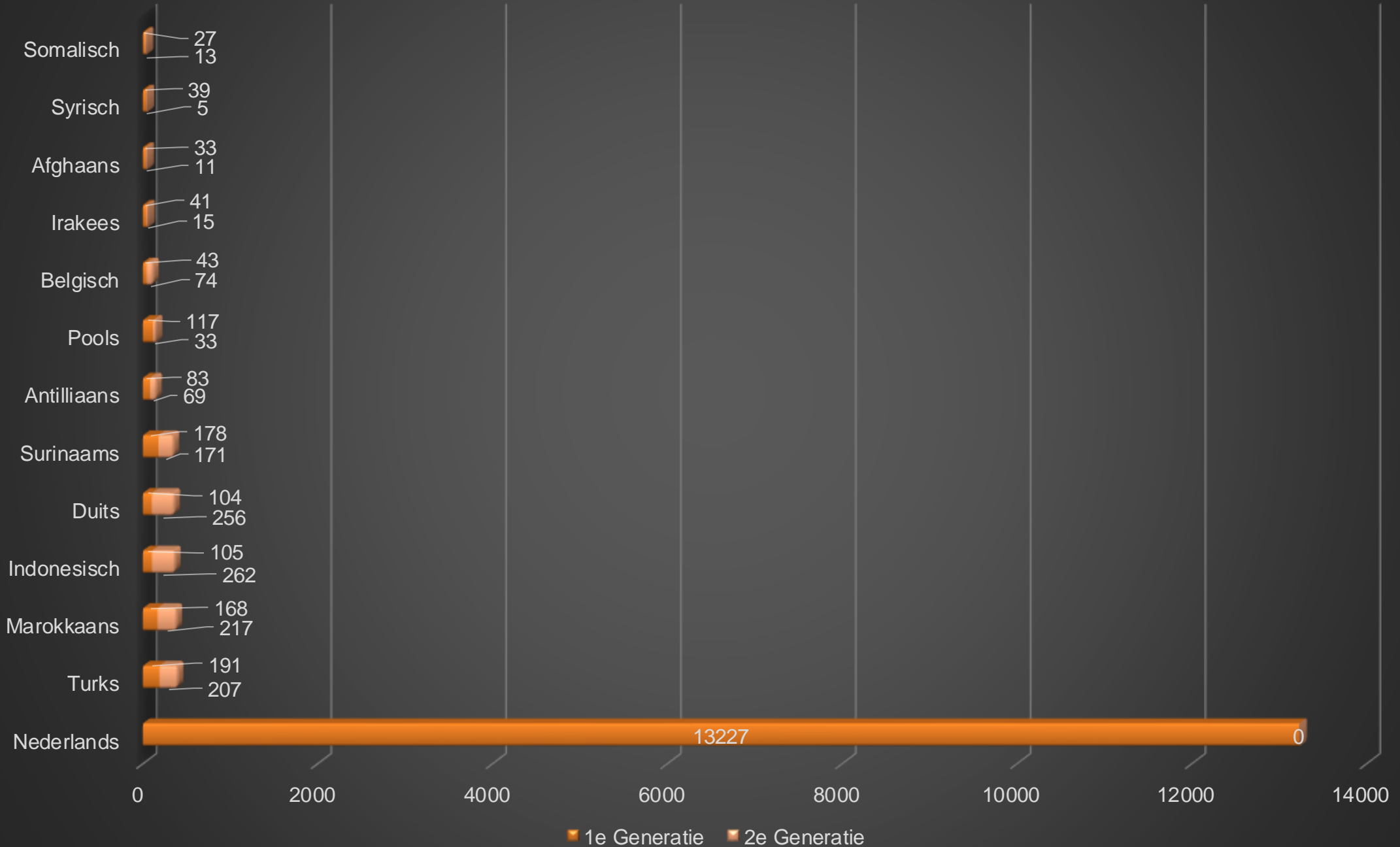
QUIZVRAAG 3

Wat is de grootste groep burgers met een migratieachtergrond in NL?

- A. Marokkaans
- B. Duits
- C. Turks
- D. Surinaams

Migratieachtergronden in Nederland CBS

QUIZVRAAG 4

Welke van de vier grote steden kent het hoogste aandeel inwoners met een migratieachtergrond?

QUIZVRAAG 4

Welke van de vier grote steden kent het hoogste aandeel inwoners met een migratieachtergrond?

QUIZVRAAG 5

Wat was voor de tweede wereldoorlog het land met de meeste islamitische inwoners?

A. Nederland

B. Duitsland

C. Turkije

D. China

QUIZVRAAG 5

Wat was voor de tweede wereldoorlog het land met de meeste islamitische inwoners?

A. **Nederland**

QUIZVRAAG 6

Hoeveel procent eerste generatie vrouwen die migreerden uit Marokko is analfabeet?

- A. 30%
- B. 60%
- C. 90%

Lzeen en
shicrejvn
is neit voor
iereeden
vezlafnek-
sprend.

QUIZVRAAG 6

Hoeveel procent eerste generatie vrouwen die migreerden uit Marokko is analfabeet?

- A. 30%
- B. 60%
- C. **90%**

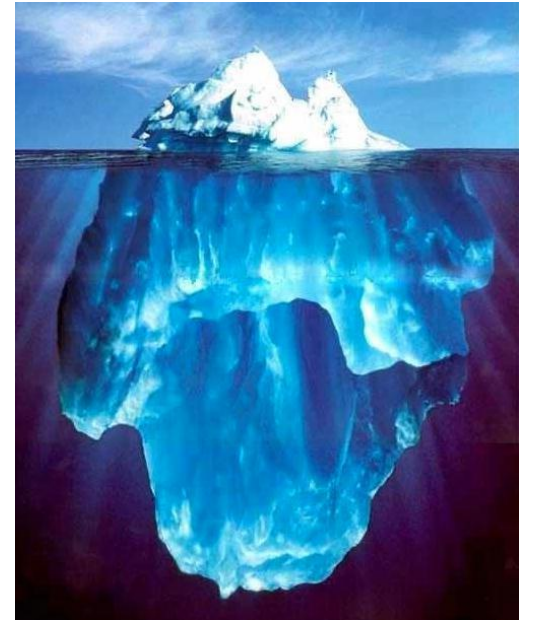
Lzeen en
shicrejvn
is neit voor
iereeden
vezlafnek-
sprend.

CULTUUR

Wat verstaan jullie onder “cultuur”?

Welk plaatje associeer jij met cultuur?

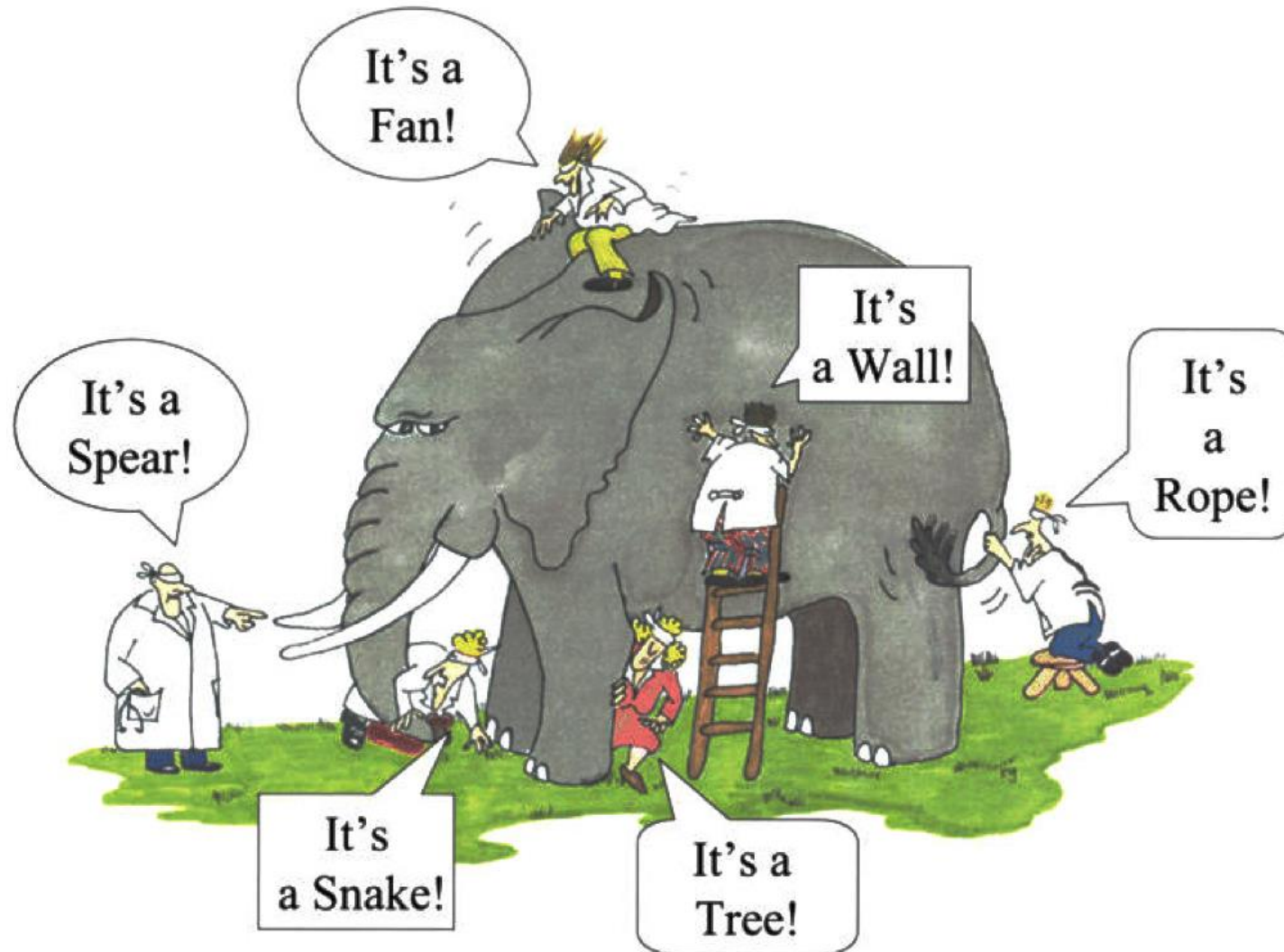

CULTUUR

Het geheel van voortdurend veranderende diepe overtuigingen/waarden/normen en gedragingen die behoorlijk bepalend zijn voor het dagelijks denken en doen en voelen van mensen in relatie tot anderen: overtuigingen die vaak voor een groot deel onbewust/half bewust zijn

‘de ongeschreven regels van het sociale spel’ (Geert Hofstede)

Cultureel referentiekader

CULTUREEL REFERENTIEKADER IN
HULPVERLENING/GEZONDHEIDSZORG?

CULTUREEL REFERENTIEKADER IN HULPVERLENING/GEZONDHEIDSZORG

Gezondheid/ziekte: classificatie van ziekten

Ziektebeeld

Gezondheidszorg anders ingericht

Ziekte-uiting / Ziekte-verklaring (medisch antropologie)

Ziekte-beleving (ziekte is gevaarlijk)

Religieus

Magisch

Taboe

Straf van God

DE LEEFWERELD VAN CLIËNTEN EN HUN NAASTEN.

Cultuur, religie maar ook levensbeschouwing (naast “gelovigen” zijn er ook “ongelovigen”) zijn voor zorg- en welzijnsprofessionals belangrijk, omdat zij van invloed zijn op de ziekteopvattingen en het hulpzoekgedrag van cliënten.

(Bron; Cultuursensitief werken in de gezondheidszorg en welzijnswerk Cor Hoffer 2016)

It's all ^{in the} *Attitude*

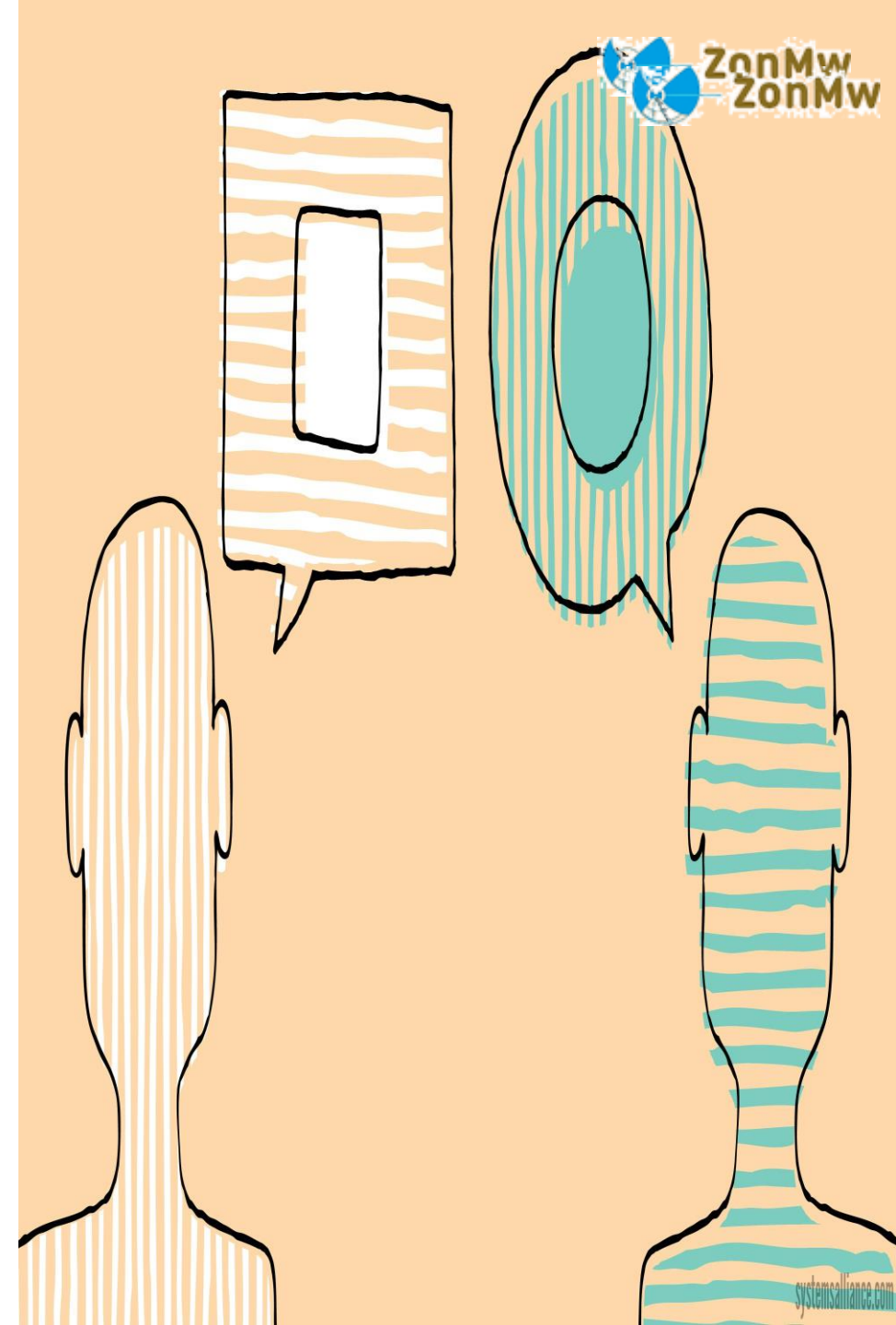
EIGEN ERVARINGEN?

HUISWERKOPDRACHT

Wie van jullie is er weleens in een situatie terecht gekomen waarin de hulpverlening vast liep door een andere culturele achtergrond van je cliënt?

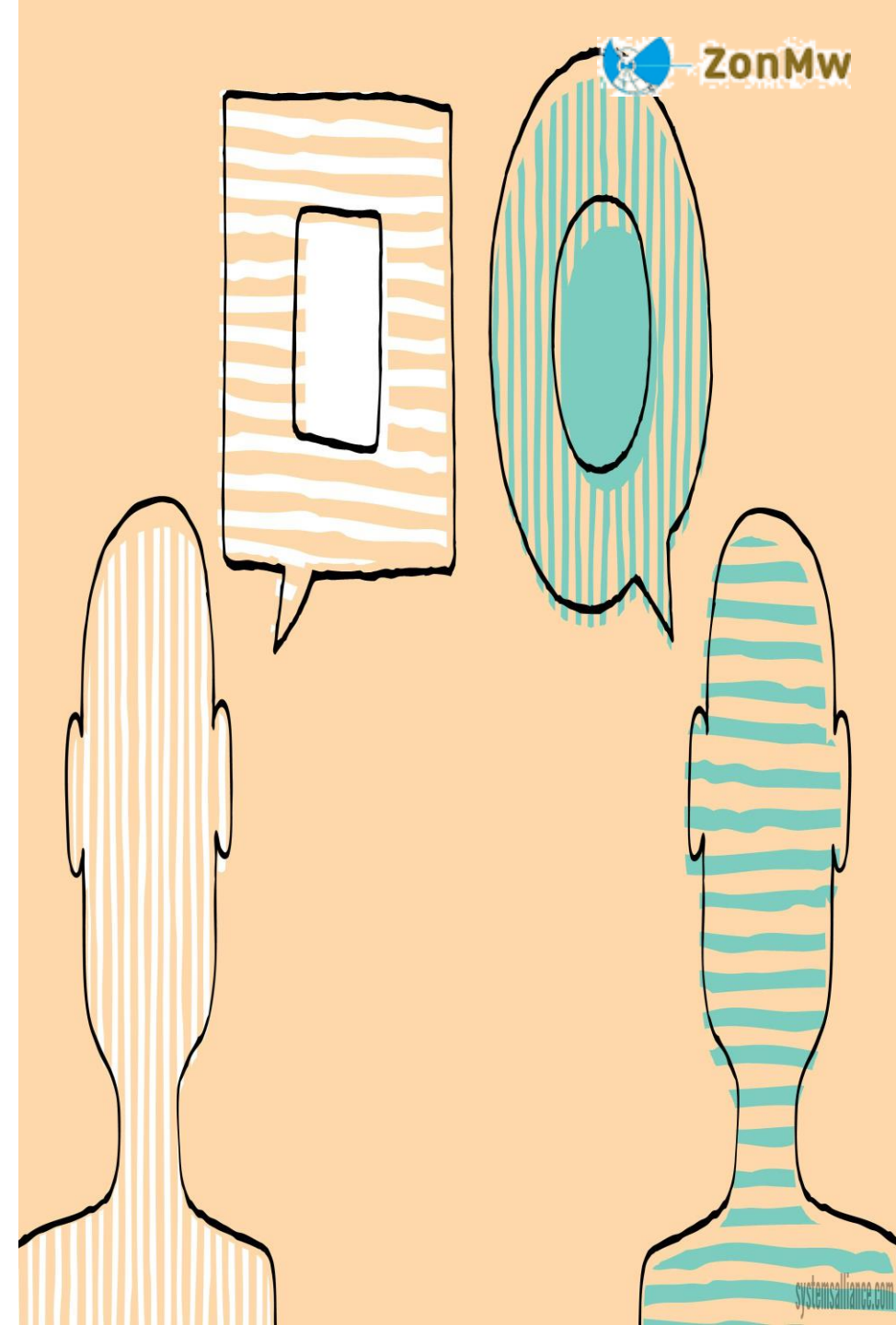

WAT MAAKT HULP AAN CLIËNTEN
MET EEN
MIGRATIEACHTERGROND
SOMS LASTIG?

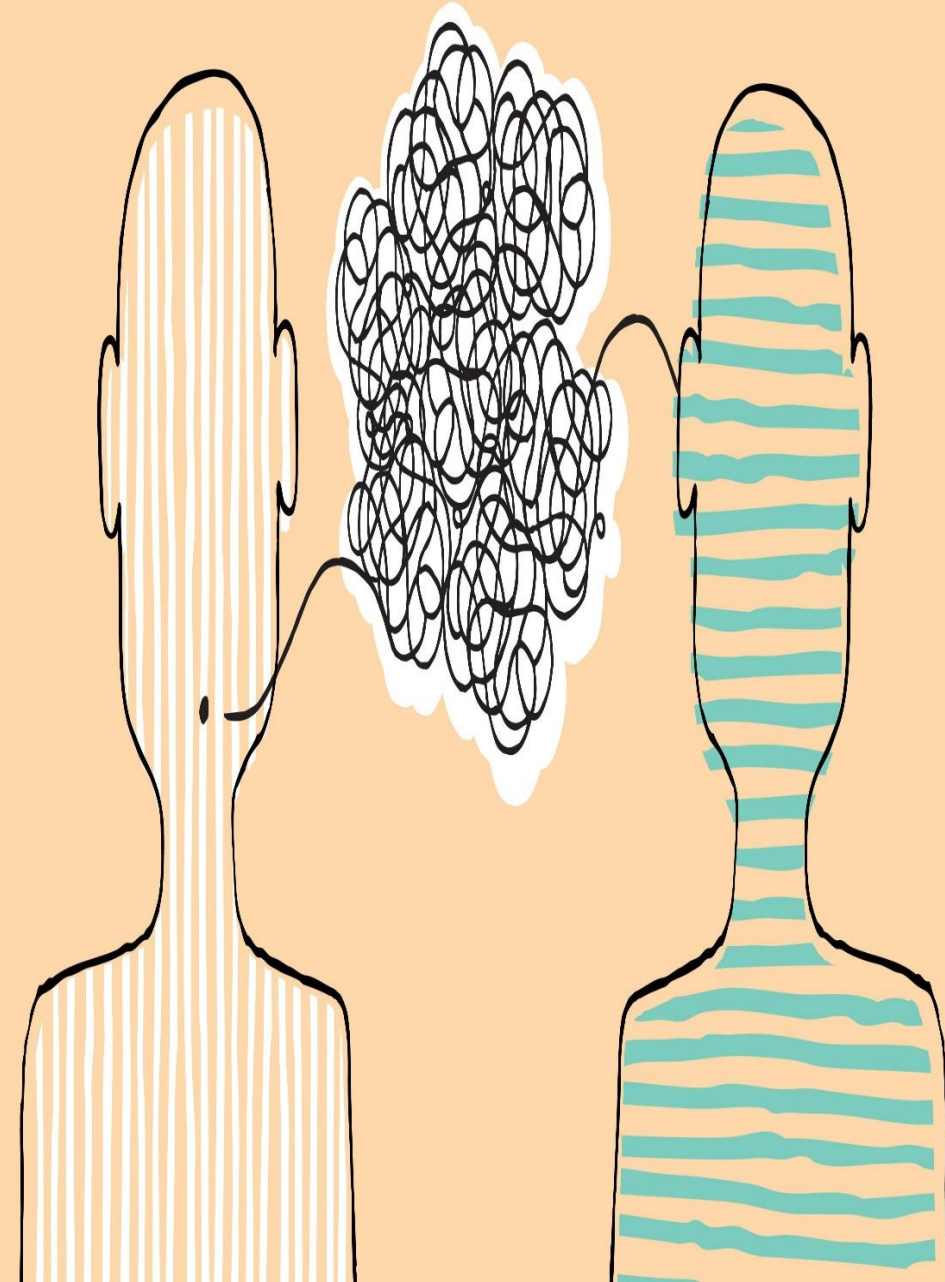
WAT MAAKT HULP AAN CLIËNTEN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND SOMS LASTIG?

- Taalproblemen (analfabeet, laaggeletterdheid), gebruik van tolken
- Verschil of je een man of vrouw bent, wie het voor het zeggen heeft.
- Gedrag (vorm, expressie)
- Contact en vertrouwen
- Vermijding, schaamte, stigma, zwijgen
- Wederzijds onbegrip en vooroordelen
- Tegenstrijdige ideeën over oorzaak (verklaringsmodel)
- Ideeën over aanpak en hulp
- Spanningsveld lichaam – psyche

GEVOLGEN RELATIE

- Onzekerheid
- Negatieve bejegening
- Machteloosheid
- Misverstand
- Irritatie
- Conflict
- Risico op ineffectief professioneel handelen

PAUZE

Filmpje / pauze

1. Microfoons uit
2. Koffiekopje zolang je weg bent
- 3. V** als je terug bent!

WAT IS 'DE' NEDERLANDSE CULTUUR

VOLGENS EEN BUITENSTAANDER??

VOORBEELDEN?

DE NEDERLANDSE CULTUUR?

Saaï. woensdag
gehaktdag en elk
jaar naar de
camping.

Nederlandse
kinderen mogen
alles van hun ouders
en noemen vader
Kees

Geen normen en
waarden.
Alles mag maar en
draait om seks en
drugs

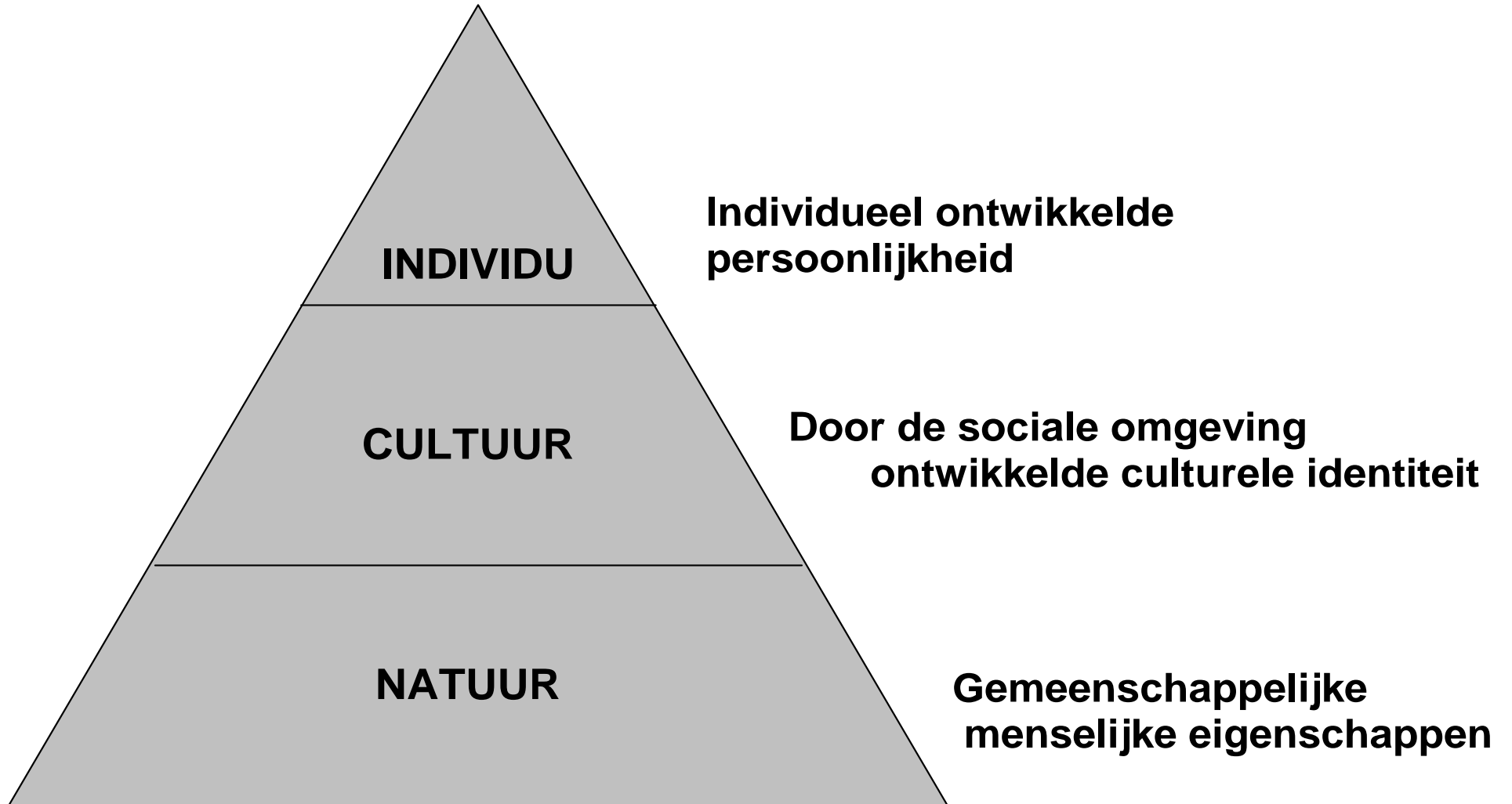

STEREOTYPEN EN VOOROORDELEN

- Mensen worden op basis van criteria als religie, etniciteit, ras, sekse en woonplaats in “wij” en “zij” groepen ingedeeld.
- Een probleem ontstaat wanneer men aan de andere groepen negatieve eigenschappen gaat toekennen en de individuele leden daarvan gaat bejegenen op basis van die eigenschappen; **vooroordelen!**

HOE BEPALEND IS CULTUUR?

EEN OPEN BENADERING VAN CULTUUR (GEERTZ 1973)

- De leefwereld van menselijke individuen worden bepaald door een samenspel van factoren.
- Een individu is behept met een specifiek karakter.
- Iemand is van het mannelijke of vrouwelijke geslacht.
- Iemand's leeftijd zegt veel over wat hij denkt en voelt.
- Het maakt voor het menselijk handelen en denken uit wat voor opleiding iemand heeft genoten of welke sociaaleconomische positie hij bekleedt.
- Het individu wordt ook beïnvloed door de specifieke (sub)cultuur waarin hij leeft.
- De levensbeschouwing van iemand is bepalend voor zijn denken en handelen

**Een cultuursensitieve
houding!
Wat is dat?**

Milton Bennett Schaal

Ervaring van culturele verschillen

Etnocentrische stadia

Mijn culturele blik is uitgangspunt voor de realiteit

Etnorelatieve stadia

Mijn culturele blik op de wereld is één van velen

Ontkenning

*Cultuurverschillen
zijn onzin*

Weerstand

Onze cultuur is beter

Minimalisatie

Ik ben kleurenblind

Acceptatie

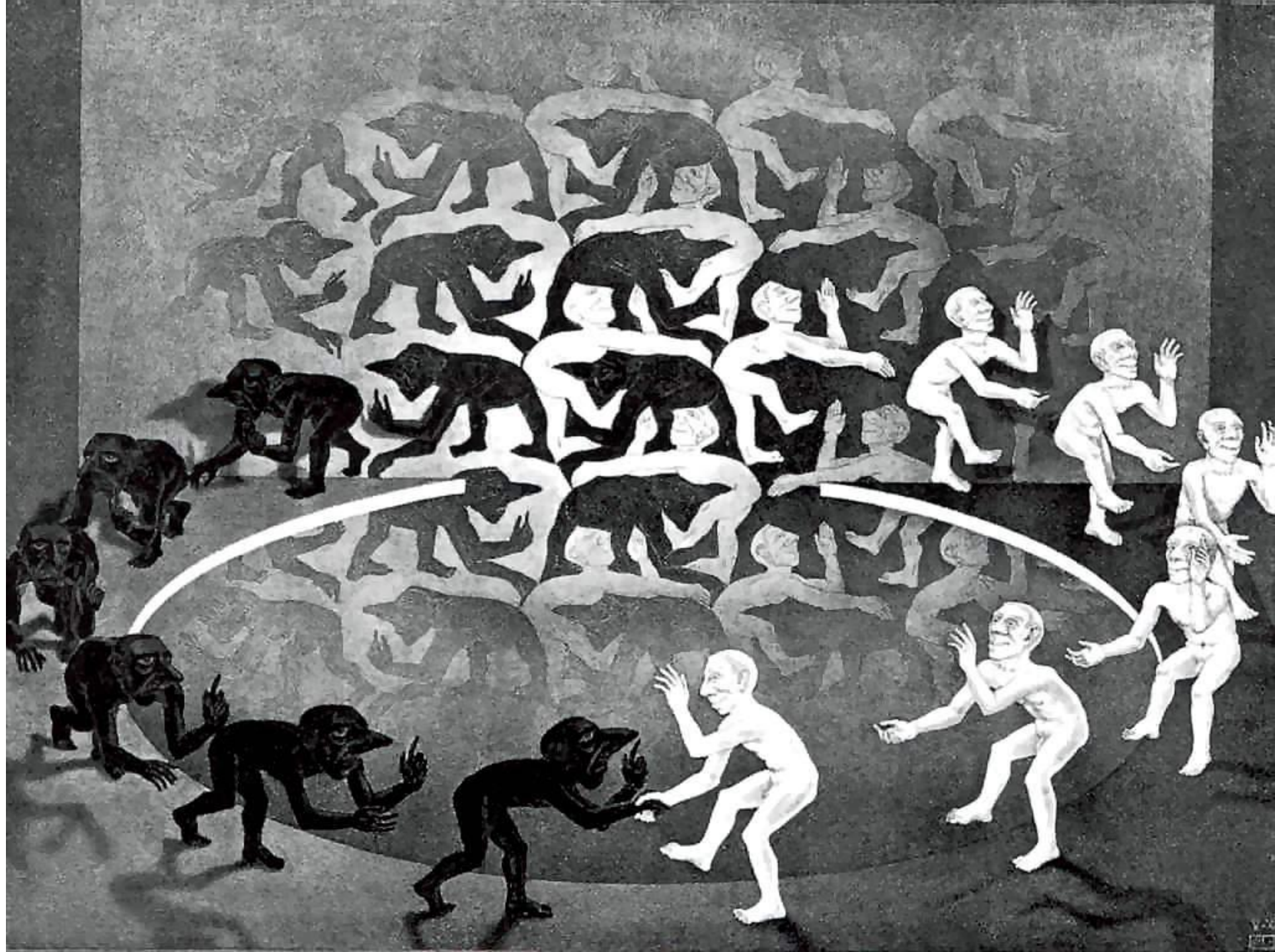
*Respect, maar ben
het niet altijd eens*

Aanpassing

*Ik kan de wereld
vanuit een andere
bril bekijken*

Integratie

*Ik beweeg makkelijk
tussen diverse
culturele kaders*

DE KRACHT VAN EEN CULTUURSENSITIEVE HOUDING

De hulpverlener is zich bewust is van haar eigen diepe waarden, normen, ideeën en gedragspatronen, dat deze cultuurbepaald zijn, en dat deze niet vanzelfsprekend gedeeld worden of even belangrijk gevonden worden door mensen uit andere (sub)culturen.

It's all [★]in the
{Attitude}

HOE WEDERZIJDSE VOOROORDELEN IN HULPVERLENING WEGNEMEN?

Voor een effectieve communicatie is het nodig om zoveel mogelijk **open en onbevooroordeeld** het gesprek aan te gaan

- Wat heb je nodig om open en onbevooroordeeld te zijn?
- Hoe ziet dat eruit in de praktijk?

Verdieping in 2^e sessie!

HUISWERK SESSIE 2

1. Cultureel Venster lezen.
2. Praktijkopdracht; Eerst volgende intake/gesprek een aantal vragen gebruiken uit het CVJ.
3. Lever drie dagen voor de volgende sessie een casus in waar je problemen hebt ervaren door culturele verschillen.

**STILSTAAN
BIJ JE
HANDELEN
IS
VOORUITGANG**

Loesje

HOE HEBBEN JULLIE DE 1E SESSIE ERVAREN?

- Evaluatie (emoticons)

